



ISSN 2181-9599

Doi Journal 10.26739/2181-9599

ЎТМИШГА НАЗАР

8 ЖИЛД, 12 СОН

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ

ТОМ 8, НОМЕР 12

LOOK TO THE PAST

VOLUME 8, ISSUE 12



ТОШКЕНТ-2025

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Муртазаева Рахбар Хамидовна
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Джураева Нилуфар Далибаевна
тарих фанлари номзоди, профессор,
Ўзбекистон жаҳон тиллари университети

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD

Сагдуллаев Анатолий Сагдуллаевич
тарих фанлари доктори (DSc), профессор, академик,
Ўзбекистон Миллий университети

Бобожонова Дилором Бобожонова
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Ўзбекистон жаҳон тиллари университети

Юнусова Хуршида Эркиновна
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Аширов Адхам Азимбаевич
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
ЎзР. ФА. Тарих институти

Агзамова Гулчехра Азизовна
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
ЎзР. ФА. Тарих институти

Бурдиашвили Майя
тарих фанлари доктори (DSc),
Телави давлат университети

Кожакеева Ляззат Темировна
тарих фанлари доктори (DSc), доцент,
Хотин-қизлар давлат педагогика университети

Аминова Азиза Марковна
тарих фанлари доктори (DSc), доцент,
Навоий давлат педагогика институти

Ульжаева Шохистахон Мамажоновна
тарих фанлари доктори (DSc),
Тошкент ирригация ва кишлок хужалигини механизациялаш мухандислари институти Миллий тадқиқот университети

Худайқулов Тулқин Дўстбоевич
Тарих фанлари доктори (DSc)
Шаҳрисабз дала педагогика институти

Гофоров Шокир Сафарович
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Самарқанд давлат университети

Эргашева Юлдуз Алимовна
Тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Қариши давлат техника университети

Халикова Рахбар Эргашевна
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Тошкент давлат техника университети

Ишанходжаева Замира Райимовна
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Эшов Боходир Жўраевич
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Қариши давлат университети

Махкамova Надира Рахмановна
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Тошкент ахборот технологиялари университети

Кебадзе Мадонна
тарих фанлари доктори (DSc),
Телави давлат университети

Абдуллаева Яхшибека Агамуратовна
тарих фанлари доктори (DSc), доцент,
Нукус давлат педагогика институти

Мустафаева Нодири Абдуллаевна
тарих фанлари доктори (DSc),
Ўзбекистон Фанлар академияси

Ерметов Аваз Абдуллаевич
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Хайдаров Ғайратбек Мирзапўлатович
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Андижон давлат университети

Расулов Абдуллажон Нуриддинович
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Наманган давлат университети

Ковалев Борис Николаевич
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Санкт-Петербург Тарих институти

Кобзева Ольга Петровна
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Ауанасова Алима Мусировна
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Қозогистон давлат тарихи институти

Бегалинова Калимаш Капсамаровна
фалсафа фанлари доктори (DSc), профессор,
Қозогистон Миллий университети

Хайдаров Муродилла Махмуталиевич
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Тожибоев Музаффар Турдибоевич
тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
ИИБ Академияси

Алиева Лале
тарих фанлари доктори (DSc),
Озарбайжон давлат университети

Сайнова Камола Давляталиевна
тарих фанлари доктори (DSc), доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Исмаилова Алмаз
тарих фанлари доктори (DSc),
Догистон мустақил университети

Иноятова Диларам Маниглиевна
Тарих фанлари доктори (DSc), профессор,
Ўзбекистон Миллий университети

Таниева Гулдона Мамановна
тарих фанлари доктори (DSc), доцент,
Низомий номидаги Ўзбекистон Миллий педагогика университети

Дорошенко Татьяна Ивановна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Бабаджанова Нодира Абдуллаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон давлат жаҳон
тиллари университети

Ширванова Тарана Амирага кызы
тарих фанлари номзоди, доцент,
Азербайдон давлат
иқтисодиёт университети

Мирзалиев Улуғбек Бегмурзаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), Гулистон
давлат педагогика институти

Нуруллаева Шоира Кушназаровна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Урганч давлат университети

Курбанов Бахтияр Журабаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD),
Наманган давлат университети

Ҳакимова Шоира Сағдуллаевна
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), UBS Тошкент филиали

Толибоева Нодира Одилжоновна
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон
жаҳон тиллари университети
Масъул котиб

Теймураз Ахалмосулишвили
тарих фанлари номзоди, профессор,
Телави давлат университети

Джоробекова Айнур Эшимбековна
тарих фанлари номзоди, профессор,
Қозоғистон дипломатия академияси

Рахмонқулова Зумрад Бойхуразовна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети

Исаков Баҳадир Нигматуллаевич
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон давлат жаҳон
тиллари университети

Холмуродов Дилшод Рашидович
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), Жиззах давлат
педагогика университети

Юсупов Аҳмеджон Шоназарович
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), доценти
Urganch davlat universiteti

Тиллажаева Хуршида Джумаваевна
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD),
Тошкент давлат техника университети

Одилов Аброр Анварович
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Миллий университети
Масъул котиб

Исоқов Бахтиёр Робидинович
тарих фанлари номзоди, доцент,
Наманган давлат университети

Тўхтабасв Аъзамжон Шарипхўжаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), доцент,
Наманган давлат университети

Халмуратов Бахтиёр Режавалиевич
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), доцент,
Наманган давлат университети

Алимардонов Отабек Қудратович
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD), доценти
Ўзбекистон Миллий университети

Турсунова Юлдуз Бобоқулловна
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD),
ЎзР. ФА. Тарих институти

Азаматова Гулмира Байирбековна
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD),
Jizzax davlat pedagogika universiteti

Каримжонов Жасурбек Мухторжонович
тарих фанлари бўйича фалсафа
доктори (PhD),
Ўзбекистон Миллий университети

МУНДАРИЖА | СОДЕРЖАНИЕ | CONTENT


1. Диларам Иноятова НЕМЕЦКАЯ ДИАСПОРА УЗБЕКИСТАНА: СОХРАНЕНИЕ ЭТНИЧЕСКОЙ И КУЛЬТУРНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ.....	5
2. Лазизахон Алиджанова ДИНЛАРАРО МУЛОҚОТ ВА БАҒРИКЕНГЛИКНИ ТАЪМИНЛАШДА ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН ТАЖРИБАСИ.....	11
3. Umida Azamjonova TARIXIY ME'MORIY YODGORLIKLARNI KONSERVATSIYA VA TA'MIRLASH METODLARI TANLILI (XORIJIY TAJRIBALAR MISOLIDA).....	16
4. Javlonbek Begaliyev O'ZBEKISTONDA SOVET DAVRIDA SAN'AT VA MADANIYAT YO'NALISHLARIDA MUALLIFLIK HUQUQI MASALASI BILAN BOG'LIQ AYRIM MULOHAZALAR (1930-1970 YILLAR MISOLIDA).....	20
5. Azizbek Muminov FARG'ONA VODIYSI TABIIY OBYEKTLARINING TARIXIY-GEOGRAFIK TASNIFI VA ULARNING ZAMONAVIY TURIZM RIVOJLANISHIDAGI AHAMIYATI.....	26
6. Фируза Мухитдинова ИНСОННИНГ ЎЗ ҲУҚУҚ ВА МАНФААТЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ҲУҚУҚИ – ЯНГИЛАНГАН КОНСТИТУЦИЯДА МУСТАҲКАМЛАНГАН АСОСИЙ ҚОИДА.....	31
7. Sardorbek Rahimberdiyev MEHNAT MIGRANTLARINING IJTIMOIIY HOLATI VA MADANIY IDENTIFIKATSIYASI (KOREYADAGI O'ZBEKLAR MISOLIDA).....	42
8. Baxtiyar Kurbanov 1941-1943-YILLARDA TEMIR YO'L TRANSPORTI ISHINING FRONT VA XALQ XO'JALIGI MANFAATLARI UCHUN QAYTA QURILISHI.....	48
9. Ғайратбек Хайдаров, Мухитдин Саттаров ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАГИ ХАЛҚАРО ҲАМКОРЛИК АЛОҚАЛАРИ.....	55
10. Гуласал Шакирова ПОНЯТИЕ И ЭВОЛЮЦИЯ МЕДИАКОНВЕРГЕНЦИИ В ПОЛИТИЧЕСКИХ КОММУНИКАЦИЯХ.....	60
11. Shuxrat Toshturov O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING EKOLOGIYA VA BIOLOGIK RANGBARANGLIKNI SAQLASH SOHASIDAGI XALQARO HAMKORLIGI.....	71
12. Пётр Чублуков РОЛЬ ЗАВОЕВАТЕЛЬНЫХ ПОХОДОВ АЛЕКСАНДРА МАКЕДОНСКОГО В ФОРМИРОВАНИИ КУЛЬТУРЫ ЭЛЛИНИЗМА НА ТЕРРИТОРИИ СРЕДНЕЙ АЗИИ.....	79



Sardorbek Bekmurod o'g'li Rahimberdiyev,
Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini o'qituvchisi
Toshkent Kimyo xalqaro universiteti Namangan filiali
sardorbek.rakhimberdiyev@mail.ru

MEHNAT MIGRANTLARINING IJTIMOIIY HOLATI VA MADANIY IDENTIFIKATSIYASI (KOREYADAGI O'ZBEKLAR MISOLIDA)

For citation: Sardorbek B. Rakhimberdiyev. SOCIAL STATUS AND CULTURAL IDENTIFICATION OF LABOR MIGRANTS (IN THE EXAMPLE OF UZBEKISH IN KOREA). Look to the past. 2025, vol. 8, issue 12.

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.18035115>

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola Koreya Respublikasidagi o'zbekistonlik mehnat muhojirlarining ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli va madaniy identifikatsiyasini o'rganadi. Tadqiqot faqat dissertatsiya ma'lumotlar to'plamiga kiritilgan empirik dala materiallari, intervyular va analitik kuzatishlarga tayanadi. Maqolada migratsiya oqimlarining tarkibiy dinamikasi, demografik tarkibi, mehnat bozoridagi integratsiyasi, ijtimoiy sharoitlar va o'zbek muhojirlari jamoalari o'rtasida madaniy o'ziga xoslikni saqlash mexanizmlari tahlil qilingan. Kollektiv o'ziga xoslikni shakllantiruvchi diaspora institutlari, diniy urf-odatlar va ramziy madaniy elementlarning roliga alohida e'tibor beriladi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, o'zbek muhojirlari ikki tomonlama identifikatsiya modelini namoyon qilib, iqtisodiy jihatdan integratsiyalashgan holda jamiyat birdamligi va madaniy ko'payish orqali milliy-madaniy o'ziga xoslikni saqlab qoladi.

Kalit so'zlar: mehnat migratsiyasi, ijtimoiy holat, madaniy identifikatsiya, diaspora institutlari, diniy amaliyotlar, milliy marosimlar, transmilliy jarayonlar bozori, ijtimoiy integratsiya, mehnat, migratsiya harakati, ijtimoiy sohalar, diaspora hamjihatligi, migratsiya harakati, huquqiy munosabatlar, mos mexanizmlari, akkulturatsiya modeli, demografik tarkiblar.

Сардорбек Рахимбердиев,
преподаватель кафедры социальных и гуманитарных наук
Наманганский филиал Ташкентского международного
Университета Кимё
sardorbek.rakhimberdiyev@mail.ru

СОЦИАЛЬНЫЙ СТАТУС И КУЛЬТУРНАЯ ИДЕНТИФИКАЦИЯ ТРУДОВЫХ МИГРАНТЕЙ (НА ПРИМЕРЕ УЗБЕКОВ В КОРЕЕ)

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматривается социально-экономический статус и культурная идентичность трудовых мигрантов из Узбекистана в Республике Корея. Исследование основано исключительно на эмпирических полевых исследованиях, интервью и

аналитических наблюдениях, включенных в базу данных диссертаций. Анализируются структурная динамика миграционных потоков, демографический состав, интеграция на рынке труда, социальные условия и механизмы сохранения культурной идентичности узбекских мигрантских общин. Особое внимание уделяется роли институтов диаспоры, религиозных традиций и символических культурных элементов в формировании коллективной идентичности. Результаты показывают, что узбекские мигранты демонстрируют модель двойной идентичности, сохраняя свою национальную и культурную идентичность посредством социальной сплоченности и культурного воспроизводства, одновременно будучи экономически интегрированными.

Ключевые слова: трудовая миграция, социальный статус, культурная идентичность, институты диаспоры, религиозные практики, национальные ритуалы, транснациональный рынок процессов, социальная интеграция, труд, миграционное движение, социальные сферы, солидарность диаспоры, миграционное движение, правовые отношения, соответствующие механизмы, модель аккультурации, демографический состав.

Sardorbek B. Rakhimberdiyev,

Lecturer in the Department of Social Sciences and Humanities

Namangan Branch of the Tashkent International

Kimyo University

sardorbek.rakhimberdiyev@mail.ru

SOCIAL STATUS AND CULTURAL IDENTIFICATION OF LABOR MIGRANTS (IN THE EXAMPLE OF UZBEKISH IN KOREA)

ABSTRACT

This article examines the socio-economic status and cultural identity of Uzbek labor migrants in the Republic of Korea. The study is based solely on empirical fieldwork, interviews, and analytical observations included in the dissertation database. It analyzes the structural dynamics of migration flows, demographic composition, labor market integration, social conditions, and mechanisms for preserving the cultural identity of Uzbek migrant communities. Particular attention is paid to the role of diaspora institutions, religious traditions, and symbolic cultural elements in shaping collective identity. The results show that Uzbek migrants exhibit a dual identity model, maintaining their national and cultural identity through social cohesion and cultural reproduction while simultaneously being economically integrated.

Index Terms: labor migration, social status, cultural identity, diaspora institutions, religious practices, national rituals, transnational processes market, social integration, labor, migration movement, social spheres, diaspora solidarity, migration movement, legal relations, appropriate mechanisms, acculturation model, demographic composition.

Dolzarbliigi:

Koreya Respublikasiga yo'nalgan mehnat migratsiyasi hozirgi kunda O'zbekistondagi eng yirik va barqaror transmilliy migratsiya oqimlaridan biriga aylanib bormoqda. Mamlakatda davom etayotgan iqtisodiy modernizatsiya jarayonlari, ichki mehnat bozorida nomutanosibliklar, yoshlar o'rtasida migratsiya strategiyalari va ishchi kuchi mobilligi haqidagi tushunchalarning kengayishi ushbu migratsiyani ilmiy tahlil qilish uchun dolzarb masalaga aylantirmoqda. Xususan, Koreya mehnat bozorining uch o'lchamli (iflos, xavfli, qiyin) jihatlaridagi o'zgarishlar, migrantlarning ijtimoiy himoyaga bo'lgan talabi, madaniy moslashuv mexanizmlari, shaxsni qayta qurish jarayonlari har tomonlama o'rganishni talab qiladi. Migratsiya nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy, ma'naviy va madaniy oqibatlarga olib keladi va bu jarayonlar ijtimoiy fan va tarixiy tahlil uchun katta ahamiyatga ega.

O'rganilganlik darajasi:

Maqolaning maqsadi Koreya Respublikasida mehnat qilayotgan o'zbek muhojirlarining ijtimoiy hayotini, shuningdek, diaspora ichidagi madaniy identifikatsiya va o'z-o'zini anglash

jarayonlarini tizimli tahlil qilishdan iborat. Ushbu tadqiqotda foydalanilgan tadqiqot yondashuvlari, jumladan, migrantlar bilan dala suhbatlari va ularning kundalik ijtimoiy tajribalarini kuzatish mavzuni ilmiy tadqiq qilish imkonini beradi. Mehnat migratsiyasi bir qancha tadqiqotlarda iqtisodiy nuqtai nazardan o'rganilgan bo'lsa-da, muhojirlarning madaniy o'ziga xosligi, diaspora institutlari va O'zbekiston-Koreya munosabatlarida jamoaviy birlikning shakllanishi hali ham yetarlicha o'rganilmagan. Ushbu maqola materiallari tugallanmagan tadqiqot bo'shlig'ini to'ldirishga qaratilgan.

Tadqiqot maqsadi:

Koreya Respublikasida mehnat qilayotgan o'zbekistonlik migrantlarning ijtimoiy mavqei, kundalik turmush sharoiti, bandlik tuzilmasi, mehnat bozorining turli segmentlarida tutgan o'rni, shuningdek, ularning madaniy identifikatsiya va moslashuv jarayonlarini chuqur, ko'p qirrali va har tomonlama ilmiy yondashuv asosida tahlil qilish.

Tadqiqot vazifalari:

- Migratsiya oqimiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash;
- Koreyadagi muhojirlarning demografik tarkibi va bandlik shakllarini o'rganish;
- Yashash sharoitlarini, ijtimoiy muhitni va ularning moslashish darajasini tahlil qilish;
- Diaspora institutlari, diniy urf-odatlar va milliy marosimlarning o'zlikni shakllantirishga ta'sirini aniqlash;
- Noqonuniy migratsiyaning oqibatlarini va ijtimoiy xavflarini baholash.

Tadqiqot natijalari:

Koreyaga mehnat migratsiyasining shakllanishi. O'zbekistonda mustaqillikka erishilgach, iqtisodiy beqarorlik, ishlab chiqarishning pasayishi, ishsizlikning kuchayishi mehnat migratsiyasining kuchayishiga olib keldi. 1990-yillarda chet elda ishlash ko'plab fuqarolar uchun iqtisodiy farovonligini tiklashga qaratilgan asosiy hayot strategiyasiga aylandi. Dastlabki migratsiya oqimi Rossiya va MDH davlatlariga yo'naltirilgan bo'lib, xalqaro tashkilotlar bu bosqichni ijtimoiy tarmoqlarga asoslangan norasmiy migratsiya sifatida baholaydilar [3].

Bu davrda Koreya Respublikasiga mehnat migratsiyasi ham izchil kengayib, transmilliy mehnat almashinuvining yangi bosqichiga aylandi. 1993-yilda Industrial Trainee Systemning joriy etilishi bilan o'zbekistonliklar Koreyada texnik stajyor sifatida ishlay boshladilar [15]. 1990-yillarda ikki davlat o'rtasidagi iqtisodiy hamkorlik kengayib, O'zbekistonda yirik Koreya kompaniyalari paydo bo'ldi va mehnat migratsiyasining siyosiy-huquqiy asoslari yaratildi. Seul, Pusan kabi shaharlarda o'zbek jamoalari va diaspora tashkilotlari vujudga keldi [13].

2004-yilda Industrial Trainee System dasturi bekor qilindi va uning o'rniga ishga joylashish uchun ruxsatnoma tizimi (EPS) joriy etildi [11]. O'zbekiston ushbu tizimga 2006-yilda qo'shilgan bo'lib, koreys tilidan test, HRD Korea orqali elektron tekshirish va yuqori sifatli tibbiy ko'rik kabi institutsional tartiblarni joriy qilingan. O'zbekistonliklar Koreyada uch yillik E-9 vizasi bo'yicha ishlay boshladilar va shu bilan birga sanoat ko'nikmalarini rivojlantirdilar. Rasmiy statistik ma'lumotlarga ko'ra, 1995-2025-yillarda O'zbekistondan Koreyaga davlatlararo dasturlar orqali 65 ming 900 dan ortiq fuqaro jo'natilgan [14].

Dala tadqiqotlaridan ma'lum bo'ladiki, o'zbekistonliklarning Koreyaga ko'chib o'tishi tasodifiy emas, balki aniq belgilangan strategik hayot maqsadlari bilan chambarchas bog'liq. Migrantlar, birinchi navbatda, ijtimoiy mavqeini yaxshilash, jamiyatdagi mavqeini mustahkamlash, oilani qo'llab-quvvatlash darajasini oshirishga intiladi. Ko'pchilik respondentlarning ta'kidlashicha, Janubiy Koreya kuchli mehnat madaniyati, barqaror ish haqi va ularga keng ko'lamlil iqtisodiy va kasbiy imkoniyatlarni taqdim etuvchi ijtimoiy harakatchanlikka erishish uchun eng qulay joylardan biri hisoblanadi.

Ikkinchi muhim omil - barqaror va izchil daromad manbasini yaratish. Mahalliy mehnat bozoridagi daromadlarning beqarorligi yoki mavsumiyligi tufayli Koreyada ishlash migrantlarga uzoq muddatli moliyaviy xavfsizlikni o'rnatish imkonini beradi. Bu, ayniqsa, oilasi O'zbekistonda qolgan va ularni moddiy ta'minlash mas'uliyatini o'z zimmasiga olganlar uchun dolzarbdir.

Uchinchi omil - bu uy-joy sotib olish, biznesni boshlash yoki kelajakdagi iqtisodiy mustaqillikni ta'minlash uchun kapital to'plash zaruratidir. Ba'zi respondentlar Koreyaga ko'chib

o'tish qarorini kelajakda turmush qurish, oilaviy hayotni mustahkamlash yoki farzandlari uchun yaxshi ta'lim imkoniyatlarini yaratishga qaratilgan strategiya sifatida izohladilar. Ayrim hollarda mehnat migratsiyasi nikoh bilan bog'liq migratsiya bilan qo'shib, natijada transmilliy oilalar vujudga keladi. Shunday qilib, Koreyaga ko'chib o'tish qarori ko'plab muhojirlar hayotida nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va demografik strategiya sifatida ham aks etadi.

2010-yillarda migratsiya oqimining keskin o'sishidan so'ng Koreyadagi o'zbek diasporasining birinchi institutsional shakllari paydo bo'ldi. Seul, Ansan, Pusan kabi yirik shaharlarda diniy markazlar, madaniy uyushmalar, o'zbekzabon jamoalar paydo bo'lib, migrantlarning madaniy o'ziga xosligini mustahkamlash va ularning yangi muhitga ijtimoiy moslashuviga ko'maklasha boshladi [8]. Shu bilan birga, Facebook va Telegram kabi raqamli platformalarda yuzlab vatandoshlarni birlashtirgan guruhlar paydo bo'lib, axborot almashish, o'zaro yordam va diaspora hamjihatligini mustahkamlashning muhim vositasiga aylandi [4].

2022-yilda pandemiya cheklovlari yumshatilgach, migratsiya jarayonlari asta-sekin tiklana boshladi. 2022-2023-yillarda Koreyaga migratsiya qilayotgan ishchi kuchi oqimi qayta tiklandi va o'zbekistonliklar mamlakatning past malakali mehnat bozorida muhim ishchi kuchi manbai sifatidagi mavqeini yana mustahkamladi [7].

Mehnat migrantlarining ijtimoiy-demografik tarkibi. Migrantlar oqimida 20-39 yoshdagi erkaklar ulushi yuqori va ularning migratsiyaga moyilligi iqtisodiy barqarorlikka erishish, oilaviy majburiyatlarni moliyaviy qo'llab-quvvatlash va strategik uy-joyga bo'lgan ehtiyojni qondirish zarurati bilan izohlanadi. Dala tadqiqotlaridan ma'lum bo'lishicha, migrantlarning hududiy tarkibi quyidagicha taqsimlangan: 40 foizi Farg'ona vodiysiga, 25 foizi Samarqand-Qashqadaryo viloyatiga, 15 foizi Surxondaryo va Buxoro viloyatlariga, 10 foizi Toshkent shahriga, yana 10 foizi Qoraqalpog'iston va Xorazm viloyatlariga to'g'ri keladi. Aynan kelib chiqish hududi migrantlarning ijtimoiy tarmoqlari, qo'llab-quvvatlash mexanizmlari va uy-joy imkoniyatlariga bevosita ta'sir qiladi [6].

Bandlik sektorlari. O'zbekistonlik mehnat muhojirlarining bandlik tarkibi asosan ishlab chiqarish sektoriga to'g'ri keladi va ularning qariyb 65 foizi ayni manashu sohada ish bilan ta'minlangan. Yana 20 foizi qurilishda, 10 foizi qishloq xo'jaligida, qolgan 5 foizi xizmat ko'rsatish sohasida ishlaydi. Mehnat migratsiyasi bo'yicha xalqaro adabiyotlarda bu kasblar ko'pincha "3D" (iflos, xavfli va qadr-qimmatni kamsituvchi) ishlar sifatida tasniflanadi. Bu o'zbek muhojirlarining Koreya mehnat bozoriga birinchi navbatda jismoniy mehnat talab qiladigan, yuqori xavf va ijtimoiy nufuzi past bo'lgan ishlar orqali integratsiyalashganidan dalolat beradi.

Turmush sharoitlari va ijtimoiy hayot. Dala tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, Koreyada EPS tizimi bo'yicha ishlayotgan o'zbekistonlik muhojirlarning aksariyati ish beruvchilar tomonidan ajratilgan yotoqxonalarda yashaydi. UNDP ma'lumotlariga ko'ra, bu joylar ko'pincha tor, bir xonada to'rt-sakkiz kishi yashaydi, ventilyatsiyasi yomon va sanitariya me'yorlari past. Shu sababli, ba'zi migrantlar o'zlarining turar joylarini - one-room, goshivonlarni yoki yotoqxonalarni ijaraga olishni afzal ko'rishadi. Biroq, bu imkoniyat hamma uchun ham ma'qul kelavermaydi, chunki Koreyada depozitlar va ijara narxlari juda yuqori. Yangi kelgan muhojirlar ko'pincha dastlab do'stlari yoki qarindoshlari bilan vaqtincha yashaydilar. Bu jarayon diaspora ichidagi o'zaro yordam kuchini ko'rsatadi va migrantlarga dastlabki moslashish bosqichida ko'mak beradi. Shuni alohida ta'kidlash kerakki, uy-joy sifati migrantlarning ijtimoiy integratsiyalashuviga bevosita ta'sir qiladi [5].

Madaniy identifikatsiya jarayonlari. Koreyadagi o'zbek muhojirlarining madaniy o'ziga xosligi bir qancha asosiy omillar bilan shakllanadi. Avvalo, diniy urf-odatlar diaspora birdamligini mustahkamlovchi markaziy institut sifatida qaraladi. Buchon, Ansan va Pusan shaharlarida faoliyat yuritayotgan musulmon jamoalari o'zbeklar uchun diniy o'zlikni saqlash, ijtimoiy qo'llab-quvvatlash va ma'naviy birdamlikni mustahkamlash markazlariga ham aylangan. Birgalikda o'qiladigan juma namozlari, iftorliklar va diniy tadbirlar muhojirlarda "jamiyatga mansublik" hissini kuchaytiradi [16].

Dala tadqiqotlari natijalariga ko'ra, milliy marosimlar diasporaning madaniy xotirasini tiklashda muhim o'rin tutadi. O'zbek xalqi ajdodlari tomonidan azaldan yilning turli vaqtlarida

bayram va marosimlarni o'tkazib kelganlar [18, 19, 20, 21]. Koreyada yashovchi o'zbeklar ham Navro'z, Ramazon va Qurbon hayiti kabi an'naviy bayramlarni birgalikda nishonlash, to'y va boshqa oilaviy marosimlarni o'tkazish orqali milliy birlik tuyg'usini saqlab kelmoqdalar. Osh, shashlik, somsa kabi milliy taomlar ham ushbu marosimlarning ajralmas timsoliga aylanib, diaspora ichidagi birdamlikni mustahkamlaydi. Ushbu amaliyotlar muhojirlarning yangi muhitda madaniy ildizlariga sodiq qolishlarini ta'minlaydi.

Koreyadagi o'zbek diasporasining ijtimoiy hayotida ijtimoiy tarmoqlar ham muhim o'rin tutadi. Telegram va Facebook'dagi "Korea_info", "Koreyadagi o'zbeklar", "Koreyadagi opa-singillar", "Korea_pochta" va shu kabi boshqa guruhlar muhojirlar uchun axborot almashish, ish o'rinlarini topish, huquqiy maslahat olish va kundalik muammolarni hal qilish imkonini beruvchi asosiy muloqot vositasiga aylangan. Bu guruhlar diasporaning ichki integratsiyasini kuchaytiradi, moslashish jarayonini tezlashtiradi va muhojirlarga o'zlarining yangi muhitida kamroq izolyatsiya qilinishlariga yordam beradi. Koreyadagi o'zbek muhojirlarining madaniy o'ziga xosligi zamonaviy transmilliy jarayonlar, iqtisodiy migratsiya oqimlari va ijtimoiy moslashuv mexanizmlarining murakkab o'zaro ta'sirida shakllanadi. J. Berri tomonidan ishlab chiqilgan akkulturatsiya modeli bu jarayonni tahlil qilish uchun uslubiy asos bo'lib xizmat qiladi. Ushbu yondashuvga ko'ra, migrantlar mezbon jamiyat bilan aloqa o'rnatish uchun to'rtta asosiy strategiyadan birini tanlaydilar: integratsiya, assimilyatsiya, ajralish va marginalizatsiya [2].

Noqonuniy migratsiya va uning oqibatlari. Huquqiy mexanizmlar murakkab va tizimli bo'lishiga qaramay, Janubiy Koreyada noqonuniy migratsiya dolzarb muammo bo'lib qolmoqda. Amnesty International tashkilotining 2006-yilgi hisobotiga ko'ra, mamlakatda 180 000 dan ortiq noqonuniy migrantlar istiqomat qilgan, ularning salmoqli qismi O'zbekiston fuqarolari hisobiga to'g'ri keladi [1]. Ularning asosiy muammolari qatoriga shartnomasiz ishlash, tibbiy yordam va ijtimoiy himoyadan foydalana olmaslik hamda doimiy ravishda deportatsiya qilish tahdidi kiradi. Dala materiallariga ko'ra, so'nggi yillarda ba'zi agentliklar tilni bilmaydigan yoshlarni Koreyaga jo'natib yuborishi, natijada ko'plab yoshlarning yotoqxonada ishsiz qolib, vaqt va mablag'ni behuda sarflashini ma'lum bo'ldi. Bu holatlar noqonuniy migratsiyaning asosiy xavf-xatarlar-tilni bilmaslik, moslashishdagi qiyinchiliklar, huquqiy savodsizlik va iqtisodiy ekspluatatsiyani kuchaytiradi. Xalqaro Migratsiya Tashkilotining (IOM) 2025-yilgi hisobotida Koreyada 8812 nafar o'zbekistonlik hujjatsiz muhojir aniqlanib, ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish va qurilish sohalarida hujjatsiz ishlash darajasi oshib borayotgani qayd etilgan [10]. Koreya Immigratsiya xizmati 2024-2025-yillarda migratsiya bilan bog'liq tartibsiz qonunbuzarliklar, xususan, qalbaki avtoraqamlardan foydalanish ko'payishi sababli tekshiruvlarni kuchaytirishini e'lon qildi. Jonnam provinsiyasida rejalashtirilgan keng ko'lamli reydlar ham ana shu ehtiyojdan kelib chiqib, ayni dam sanoat zonalari, yirik chorrahalar va avtomobil yo'llarida nazorat kuchaytirildi [12].

IOM hisobotlarida tartibsiz migratsiya oqibatlari - mehnat ekspluatatsiyasi, ortiqcha ish soatlari va sog'liqni saqlash xizmatlaridan foydalanishning yetishmasligi - ayniqsa qurilish va xizmat ko'rsatish sohalarida keng tarqalganligini ta'kidlaydi. Shu sababli, 2024-yilda Koreya hukumati "Undocumented Worker Regularization Initiative"ni boshlab, tajribali noqonuniy ishchilarni vaqtincha ishga joylashtirish jarayonini boshladi [9]. Noqonuniy migratsiyani kamaytirishga qaratilgan institutsional chora-tadbirlar qatorida EPS tizimi bo'yicha ish kvotalari ko'paytirilishi va O'zbekiston bilan hamkorlikning mustahkamlanishi ham bor. Koreyadagi noqonuniy migratsiya muammosi iqtisodiy omillar, huquqiy cheklovlar, til va madaniy moslashishdagi qiyinchiliklar va shaxsiy fojialar bilan chambarchas bog'liq bo'lgan murakkab jarayondir. Uni hal etish ko'p qirrali siyosiy va ijtimoiy yondashuvni talab qiladi.

Xulosa. Koreyadagi o'zbek muhojirlarining ijtimoiy mavqei iqtisodiy imkoniyatlar, uy-joy sharoitlari, ijtimoiy aloqalar va diaspora institutlari faoliyati bilan bog'liq. Ularning madaniy o'ziga xosligi diniy urf-odatlar va milliy marosimlar orqali izchil saqlanadi. Shu bilan birga, noqonuniy migratsiya psixologik stress, ijtimoiy beqarorlik va huquqiy xavflarning oshishiga olib keladi. Umuman olganda, Koreyadagi o'zbeklar transmilliy mehnat diasporasini shakllantirib, iqtisodiy integratsiya va madaniy davomiylikni o'zida mujassam etgan murakkab ijtimoiy tizimni yaratdilar.

Iqtiboslar/сноски/references:

1. Amnesty International. (2006). Exploitation of Undocumented Migrant Workers in Korea (ASA 25/007/2006), pp. 30-88.
 2. Berry, J. W. (1997). Immigration, Acculturation, and Adaptation. *Applied Psychology*.
 3. Bondarenko, K. A. Labor Migration from Uzbekistan: Family and Community Dimensions. *Regional Research of Russia*, 2021.
 4. Debating Migrants in Korean Multiculturalism. (2017), pp. 41-44.
 5. EPS Housing Provision Guidelines. Seoul, 2019.
 6. ILO. Labour Migration Governance in Asia. Geneva, 2021.
 7. ILO-OECD-ADBI. Roundtable Report on Labor Migration in Asia, 2023, pp. 70-76.
 8. ILO-UNDP-ICMPD. Joint Report: Labour Migration Trends in Uzbekistan and Korea, 2021, pp. 5-7.
 9. International Cooperation of Uzbekistan in Labor Migration. (2020), pp. 4-13.
 10. International Organization for Migration (IOM). (2025). Uzbekistan Migration Situation Report: January-March 2025, pp. 9-13.
 11. Korea Forum - EPRIE Special Issue. Seoul, 2016.
 12. Naver Blog. <https://m.blog.naver.com/tangchos71/224099048059>
 13. OECD. Employment Permit System (EPS) Evaluation Report. Paris, 2018.
 14. O‘zbekiston Respublikasi Migratsiya agentligi. Janubiy Koreyaga yuborilgan mehnat migrantlari to‘g‘risida ma‘lumotnoma, 13-fevral 2025-yil, 03-13-741-son.
 15. Republic of Korea Ministry of Labour. Industrial Trainee System Overview. Seoul, 1995.
- (2)
16. Salikhova, G. A Comparative Study of Traditional Families in Korea and Uzbekistan. Seoul, 2019, pp. 30-41. (11)
 17. Mavlonov, A. (2021, June). WATER CULT IN ANCIENT RELIGIOUS BELIEFS (Based on materials from the Fergana Valley). In Конференции.
 18. Саримсоков, А.А. Календарные обряды узбеков (на основе материалов Ферганской долины). Автореферат дисс. на соискание ученой степени кандидата исторических наук. – Ташкент, 2010. – 26 с.
 19. Саримсоков, А.А. Ўзбекларнинг таквимиий маросимлари (Фарғона водийси материаллари асосида). – Тошкент: «Yangi nashr», 2014. – 176 б.
 20. Sarimsokov, A.A. Navruz: Customs and Ceremonies // *Central Asian Journal of Social Sciences and History*. 2024, 5(2), 14–20.
 21. Sarimsokov, A.A. The ritual of “qo‘sh chiqarish” among Uzbeks and its territorial features (on the example of the Fergana Valley) // *Историческая этнология*. 2024. Т. 9. № 2. С. 214–223.



Tadqiqot.uz

ISSN 2181-9599

Doi Journal 10.26739/2181-9599

ЎТМИШГА НАЗАР

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ
LOOK TO THE PAST

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000